

Prawa człowieka i solidarność. O Komitecie Obrony Robotników.

Powiązanie z podstawą programową:

- Historia i społeczeństwo: IV etap E.7.1
- Historia: IV etap (zakres rozszerzony) 15.3,
- Wiedza o społeczeństwie: III etap 10. 6; IV etap (poziom podstawowy) 5. 2; IV etap (zakres rozszerzony) 5. 5, 11.4

Cele:

- Zapoznanie uczniów z okolicznościami rozpoczęcia działalności przez Komitet Obrony Robotników;
- Utrwalenie wiedzy na temat praw człowieka i ich łamanie w czasach PRL-u;
- Kształtowanie wśród uczniów postaw wrażliwości na zło czynione innym i reagowania na nie;

Cele w języku ucznia:

- Będziesz umiał/a wymienić prawa człowieka, które były łamane przez rząd PRL;
- Będziesz wiedział/a, czym był Komitet Obrony Robotników i jakie były jego metody działania;

Metody:

- Rozmowa nauczająca;
- Praca z tekstem źródłowym;
- Mapa myśli;
- Praca metodą projektu.

Czas trwania:

2x45 min.

Pierwsza lekcja poświęcona jest pracy z tekstem źródłowym. Następnie uczniowie opracowują w grupach miniprojekt, pogłębiając swoją wiedzę na temat KOR-u. Na „pracę domową” należy przeznaczyć od 2 do 4 tygodni. Na drugiej lekcji każdy z zespołów prezentuje wyniki swojej pracy i klasa wspólnie podsumowuje, czego nauczyła się w trakcie realizacji projektów.

Dobrze, gdyby scenariusz był realizowany z uczniami, którzy odbyli już lekcje poświęcone opozycji demokratycznej w PRL i wiedzą, czym był Komitet Obrony Robotników. Polecamy scenariusz *KOR – tajemniczy skrót. O historii i działaczach Komitetu Obrony Robotników* opracowany w ramach materiałów edukacyjnych *Solidarnej Szkoły*. Jeżeli uczniowie nie realizowali wcześniej żadnych lekcji na ten temat, podczas wprowadzenia do lekcji nauczyciel może przeprowadzić miniwykład na temat historii Komitetu Obrony Robotników.

Przebieg lekcji:

1. Wprowadzenie.

Przywitaj uczniów i poinformuj ich, jak będzie temat dzisiejszej lekcji. Przedstaw im cele lekcji w języku ucznia. W ramach wprowadzenia zaproponuj uczniom **rundkę bez przymusu**, podczas której każdy będzie mógł powiedzieć o jednej rzeczy, którą pamięta o Komitecie Obrony Robotników z poprzednich lekcji, mediów czy rozmów z rodzicami. W razie potrzeby podsumuj i uporządkuj podane przez uczniów informacje.

2. Praca z tekstem.

Poinformuj uczniów, że skupicie się dzisiaj na przyczynach powstania KOR-u. Rozdaj im **karty pracy z tekstami źródłowymi**. Poproś o uważną lekturę i odpowiedzenie na pytania umieszczone pod tekstem. Następnie zachęć uczniów, aby w parach wymienili się kartami, na których pracowali, i wzajemnie sprawdzili swoje odpowiedzi. Niech spróbują wytłumaczyć sobie nawzajem kwestie, których nie rozumieją. Następnie podsumuj ćwiczenie na forum klasy. Czy uczniowie doszli do takich samych wniosków? Na jakie wątpliwości/pytania wpadli po przeczytaniu pracy swojego kolegi/koleżanki?

3. Jak pomagał KOR?

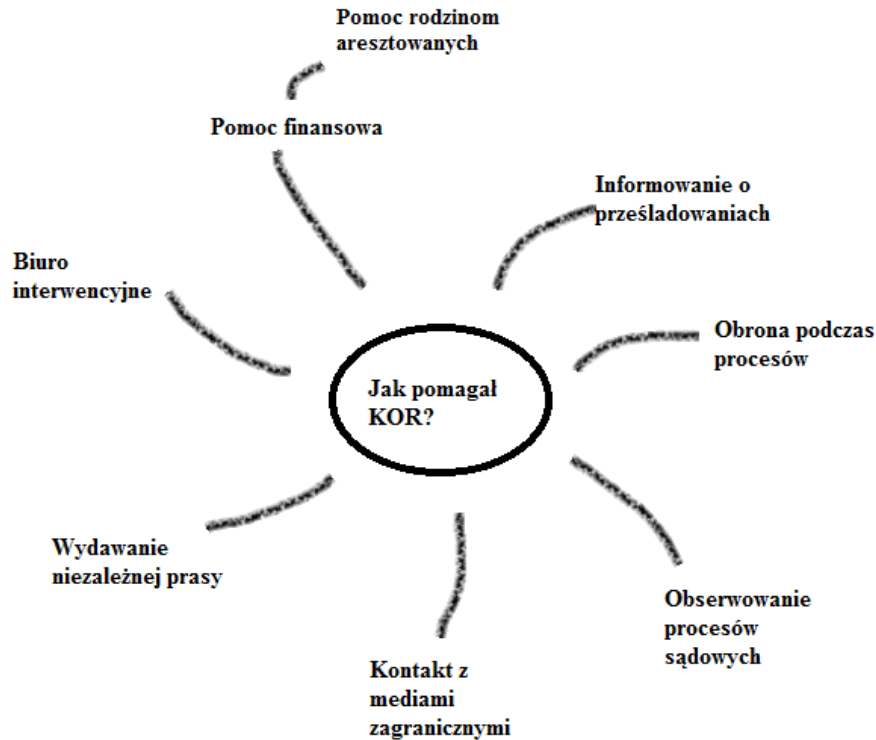
Przypomnij uczniom, że dla KOR-u najważniejsza była realna pomoc potrzebującym ludziom, których prawa były łamane. Poproś ich o przeczytanie drugiego tekstu źródłowego, który umieszczony jest na karcie pracy. Wspólnie **wypiszcie na tablicy w formie mapy myśli** działania podejmowane przez członków i współpracowników KOR-u. Poproś, aby każda z form działania została dodatkowo wytłumaczona przez uczniów przez dopisanie dodatkowych skojarzeń. Proponowany schemat mapy myśli znajdziesz w załączniku do tego scenariusza. Jeżeli starczy czasu, Waszą mapę myśli uzupełnić możecie o spostrzeżenia, która z form działania była wg. uczniów łatwiejsza/trudniejsza, wymagająca pracy zespołowej/indywidualnej, wymagająca pozyskania zasobów zewnętrznych/bezkosztowa itd.

4. Praca domowa w grupach.

Wyjaśnij uczniom, że KOR rozwiązany został w 1981 roku, kiedy powstała "Solidarność". To w tworzenie tego ruchu zaangażowali się ludzie broniący praw człowieka i chcący pomagać innym. Po 1989 roku w Polsce, kiedy władza przestała ograniczać prawa obywatelskie i wolność zrzeszania się, powstało wiele organizacji pozarządowych. Można powiedzieć, że to właśnie one kontynuują tradycje Komitetu Obrony Robotników. Poinformuj uczniów, że ich zadaniem będzie opracowanie w grupach miniprojektu, popularyzującego wiedzę o KOR i pokazującego jego związki ze współczesnością. Podziel ich na 4 grupy i rozdaj karty pracy domowej. Na drugiej lekcji zadaniem uczniów będzie zaprezentowanie reszcie klasy efektów swoich poszukiwań. Sugerowany czas na wykonanie pracy domowej: 2-4 tygodnie.

Propozycja schematu do mapy myśli:

Wskazówki dla nauczyciela dot. realizacji miniprojektów uczniowskich:

1. Karta pracy domowej zawiera krótkie omówienie kontekstu historycznego i opis projektu, który zrealizować mogą uczniowie. Proponowana metoda może być przez uczniów zmieniona, jeżeli wpadną na inny pomysł. Warto porozmawiać z każdą grupą zanim zaczną realizować projekt – czy wiedzą, jakie zadania mają do wykonania; czy rozumieją kartę pracy; czy wiedzą, gdzie szukać potrzebnych materiałów. Nauczyciel powinien zachęcić ich do samodzielnych poszukiwań i nie dawać gotowych rozwiązań problemów, a co najwyżej wskazówki. Podczas pracy nad projektami uczniowie nie tylko pogłębiają swoją wiedzę historyczną czy z wosy, ale przede wszystkim nabywają ważne kompetencje społeczne: pracy w grupie, zarządzania własnym czasem, realizacji pomysłów w praktyce.
2. Prezentacja projektów powinna być świętem całej klasy. Uczniowie, dzieląc się zdobytą wiedzą z resztą klasy, czują się odpowiedzialni i docenieni. Dlatego warto dobrze zaplanować prezentację – aby każdy wiedział, jakie jest jego zadanie; żeby na nic nie zabrakło czasu. Można też uprzyjemnić uczniom to wydarzenie, np. prosząc ich o przyniesienie domowych ciast i omawiając projekty w atmosferze kawiarnianej przy kubku herbaty i czymś słodkim.
3. Podczas prezentacji projektu warto znaleźć czas na ewaluację pracy. Co się udało, a czego nie daliśmy rady zrobić? Dlaczego? Co z tego wyciągniemy na przyszłość? Niech uczniowie wyjdą z klasy z poczuciem, że nawet drobne niepowodzenia mają walor edukacyjny i że warto się starać.